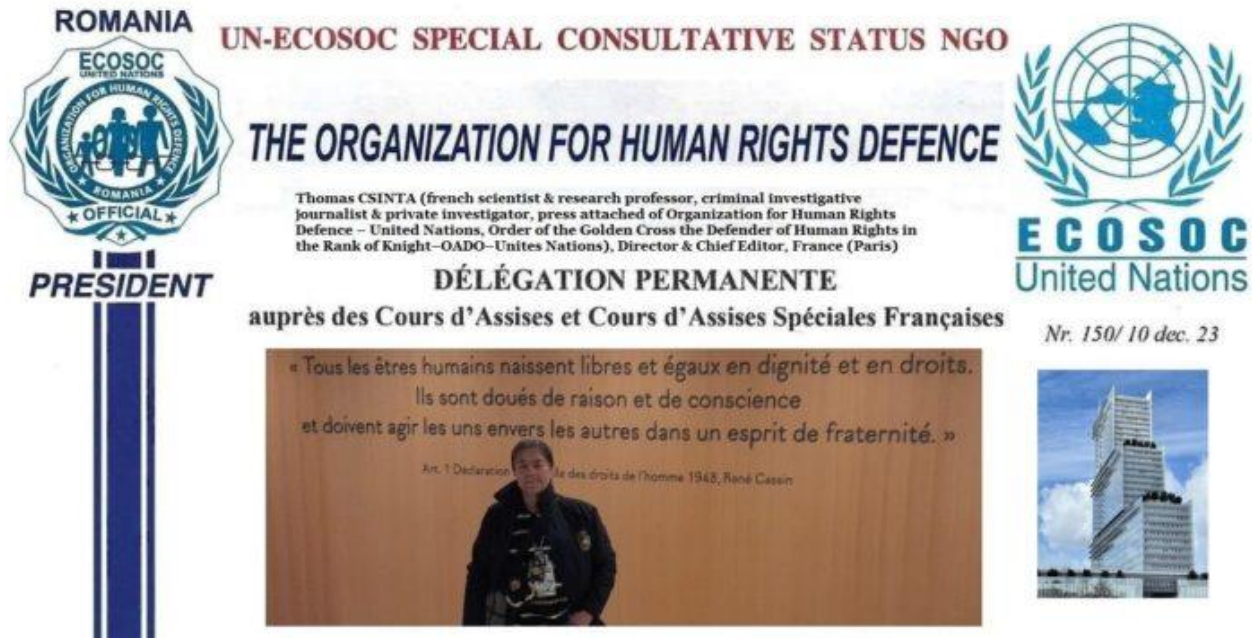

Reforma Justiției franceze. „Corecționalizarea” infracțiunilor criminale și „criminalizarea” infracțiunilor corecționale prin intermediul Tribunalului Criminal, generator „official” de erori judiciare „oficioase”

Prof. univ. dr. habil. Thomas CSINTA ^{[1][2][3][4]}

Abstract. In France, the judicial tribunal (TJ) is the common law court (as opposed to exceptional courts) of first instance. As of January 1, 2020, it replaced the district and high courts, created in 1958, themselves successors to the justices of the peace and district courts. The judicial court hears disputes which are not specifically assigned to another jurisdiction. In addition, he has special skills, some of which are exclusive. In principle, the service of a lawyer is obligatory before the judicial court ruling in civil matters, that is to say that a lawyer is obligatory to, on the one hand, bring the matter before the court and, on the other hand, ensure its defense. This principle has several exceptions, particularly in matters of summary proceedings or actions relating to parental authority before the family court judge, even if its intervention is strongly recommended. The cases of the judicial court are, as a general rule, judged by three magistrates, one of whom is president and the other two are assessors. However, particularly in less important disputes, cases can be judged by a single magistrate. The judicial court includes a chamber specialized in criminal matters, called the criminal court. As in civil matters, the criminal court is made up of three magistrates but can, in less serious cases in particular, be made up of a single magistrate.

¹ HDR Research professor in Mathematical modeling and Applied Mathematics in social sciences

² Scientific director at CUFR (Centre of French Graduate and Postgraduate advice, education and Research & Development) Paris–Bucharest

³ Criminal investigative journalist, director and chief editor at Journal of Bucharest–„Le Petit Parisien” (Economic and commercial mission of La Francophonie in Central and Eastern Europe) Paris–Bucharest

⁴ Knight of the Order of the Golden Cross the Defender of Human Rights (Organization for Human Rights Defense–United Nations)

Pentru „simplificarea” procedurilor (demersurilor) judiciare, conform **legii n°2019-222 din 23 martie 2019**, în cadrul noii reforme judiciare, începând cu **1 ianuarie 2020** tribunalele de **Instanță (TI)** și de **Înaltă instanță (TGI)** aflate în aceeași metropolă (oraș) vor fuziona într-un **Tribunal judiciar (TJ)** ale cărui competență teritorială, se rezumă, în principiu, la un departament (județ). Tribunalul de instanță (TI) aflat într-o localitate diferită de cea în care se află Tribunalul de înaltă instanță (TGI), devine o „cameră” (detașată) a Tribunalului judiciar, numit tribunal de proximitate (TP). Astfel, tribunale judiciare (în număr de 164 pe 1 ianuarie 2023) devin singurele jurisdicții de drept comun de primă instanță în materie civilă, penală și comercială competente pentru judecarea litigiilor nefiind atribuite altor jurisdicții, care în acest context reiau în întregime (integral) competența TI și TGI indiferent de sumele implicate în litigii.

În principiu, sistemul judiciar francez dispune de mai multe tipuri de tribunale sau jurisdicții.

Tribunalul civil (TC)—jurisdicție civilă de primă instanță care judecă pentru prima dată litigii, desacorduri între două sau mai multe persoane (fizice sau morale/juridice). Aceste tribunale nu pronunță sancțiuni penale dar pot obliga părțile implicate în dosar la plata unor sume de bani sub formă de despăgubiri (daune) vizând un prejudiciu moral sau material.

Tribunal judiciaire (TJ)—jurisdicție civilă (corespunzând TGI) care judecă toate dosarele civile (conflicte de vecinătate, contracte prost executate sau neonorate, datorii neplătite etc.) care nu au fost atribuite altor tribunal, indiferent dacă valoarea litigiului este superioară sau inferioară sumei de 10.000 €, inclusiv, cele familiale (divorțuri, pensii alimentare și de întreținere, custodia copiilor etc.) și cele de succesiune.

Tribunal de proximitate (TP)—jurisdicție civilă (corespunzând TI) care judecă litigii ale căror valoare nu depășesc suma de 5.000 € în cadrul căruia este creat un nou judecător contencios al protecției care poate statua pe: creditul consumației, supraîndatorarea persoanelor fizice, contractul de închiriere a unei locuințe, protecția persoanelor fizice adulte (majore), expulzarea persoanelor fără drepturi de ședere etc.

Tribunal prud'hommes (TPH)–Tribunalul Muncii (TM), jurisdicție civilă compusă din judecători neprofesioniști, dar cu o vastă experiență în câmpul muncii, compusă, în egală măsură, atât din salariații cât și din angajatori, care judecă litigii individuale legate de contracte de muncă (salariu, natura contractului de muncă, ruptura contractului de muncă, sancțiuni disciplinare, contestația unei concedieri, demisii, condiții de igienă și securitate la locul de muncă, hărțuire morală sau esexuală, discriminare, nerespectarea unei promisiuni de angajări etc.) în sectorul privat.

Tribunalul de comerț (TCo)—jurisdicție civilă care judecă litigii legate de actele (activitățile) comerciale ale întreprinderilor, inclusiv, ale celor aflate în dificultate financiară (pentru redresare/lichidare judiciară), angajamentele comercianților și conflictele dintre aceștia, ale lăceștoră cu persoane fizice (morale) sau ale băncilor. În principiu, acesta intervine în situațiile în care prejudiciul material nu depășește 5.000 €.

Tribunalul pentru arendare rurală (TAR)—jurisdicție civilă care judecă litigii (în valoare maximă de 5.000 €) legate de conflictele din mediul rural sau periurban în care sunt implicate contractul de locație al pământului sau ale clădirilor și utilajelor agricole etc., dintre proprietar și arendaș (exploatant agricol).

Toate aceste jurisdicții, se pot împărți în următoarele **3 grupe (categorii)**⁵ :

1. **Jurisdicții administrative**–**JA** (Tribunalul administrativ, Curtea administrativă de apel, Consiliul de stat)
2. **Jurisdicțiile civile de primă instanță**–**JCPI** (Tribunal judiciar, Tribunalul de comereț, Tribunalul de prud'hommes)
3. **Jurisdicțiile penale**–**JP** (Tribunalul de poliție–pentru contravenții, Tribunalul corecțional–pentru delikte comise de persoane adulte sancționate cu maximum 10 ani de detenție criminală și Curtea cu Jurați–pentru crime sancționate penal cu pedepse lungi de închisoare, de la 10 ani de detenție criminală până la închisoare pe viață.

Legea n°2019-222 din 23 martie 2019, introduce însă și un tribunal „intermediar” între cel Corecțional și Curtea cu Jurați, numit „**Tribunal Criminal**” (departamental/județean) care judecă tot crime dar mai puțin grave, sancționate penal până în 20 de ani de reclusiune criminală.

Completul de judecată al acestui tribunal este compus din 5 magistrați (față de **3 magistrați ai unui tribunal corecțional** și a **curții cu jurați**, în care pe lângă cei **3 magistrați** figurează și **6 jurați** aleși de pe listele electorale în prima instanță și **9 jurați** în apel)

4. **Jurisdicțiile de recurs**–**JR** (Curtea de apel, Curtea de casație)
5. **Jurisdicțiile europene**–**JE** (Curtea de justiție a Uniunii Europene, Curtea europeană a drepturilor omului)

După cum putem constata, organizarea justiției în Franța pare destul de complicată, dar în fond și urma urmei, în principiu, distingem **3 tipuri de jurisdicții** distincte și cel puțin teoretic, „liniar independente” (administrativ, civil și penal), care pot genera o bază a unui spațiu jurisdicțional (vectorial) cu **3 grade de gravitate** (tribunale de gradul 1–de primă instanță, cele de gradul 2–de apel și cele de gradul 3–curtea de casație). **Numai jurisdicțiile penale pot sancționa cu amendă penală sau închisoare** (cu executare sau cu suspendare)

PREAMBUL

Într-un **sistem „inchizitorial”**⁶ de drept (cum este și cel francez), **JJ** (magistratul/judecătorul de instrucție) sau „**Șacalul**”⁷ (cum îl numesc eu în majoritatea lucrărilor mele) are un rol fundamental și un rol mai mic în procedura penală **spaniolă, olandeză, belgiană și greacă**, deși rolul acestuia s-a (mai) micșorat (diminuat), în general, de-a lungul timpului, în special, după înființarea **JLD** (Judecătorul de Libertate și Detenție), care, în principiu, poate interveni în apărarea (favoarea) inculpatului, înainte de încarcerarea lui în detenție provizorie din ordinul acestuia⁸.

⁵Th. Csinta, Curtea criminală–„Corecționalizarea” infracțiunilor criminale și „criminalizarea” infracțiunilor corecționale, Jurnalul Bureștiului, Patria Română

⁶Th. Csinta, „Șacalii” din Tribunalele (franceze) de Înaltă Instanță (devenite TJ–Tribunale Judiciare), Jurnalul Bucureștiului, Revista Poliția Capitalei 2019

⁷Modelul inchizitorial al Justiției franceze–Judecătorul de instrucție între mit și realitate, Jurnalul Bucureștiului

⁸Justiția franceză încotro? O reformă, fără formă și fără fond, Jurnalul Bucureștiului, Revista Poliția Capitalei 2017

Figură emblematică ale jurisdicțiilor inchiuzitoriale, JI este un magistrat (judecător) independent care desfășoară investigațiile (anchetele) preprocesuale ale acuzațiilor, învinuți cu **săvârșirea unei infracțiuni** (mai mult sau mai puțin grave) și, în cazurile, în care situația o impune, ordonă declanșarea urmării penale. Cu toate că rolul acestuia variază („ușor”) de la o jurisdicție la alta, în principiu, în sarcinile și atribuțiile acestuia sunt incluse *supravegherea desfășurării cercetării penale, emiterea de mandate de arestare, de percheziție, autorizarea interceptărilor convorbirilor telefonice, luarea de decizii privind detenția preventivă (provizorie), interogarea inculpatului, audierea martorilor, examinarea probelor și întocmirea unui dosar penal cu probe materiale (mai mult sau mai puțin fiabile) pro și contra vinovăției acuzatului*, cu scopul trimiterii acestuia în fața unei instanțe judecătorești. Din contră, jurisdicțiile care practică sistemul de drept comun (**common law**), cum ar fi cele **britanice și americane** (care dispun de un sistem „acuzatorial”), nu dispun de un magistrat similar (asemănător).

În ceea ce privește **faza de examinare a probelor** (în timpul anchetei, în sistemele judiciare de tip inchiuzitorial), aceasta a fost descrisă (și este considerată) ca fiind „**cel mai controversat aspect al procedurii penale**” pentru că din cauza „*secretului și duratei lungi a procedurilor*” ar exista „*posibilități inerente de abuz din partea judecătorilor de instrucție care instrumentează dosarele în secret și țin încarcerati inculpații în detenție provizorie (preventivă) pe perioade lungi de timp*”.

Și totuși, unii specialiști care au comparat rolul **judecătorului de instrucție** (din sistemul de tip „inchiuzitorial”) cu cel al **juriului popular** (din sistemele judiciare de drept comun), consideră că cel din urmă ar fi mai puțin „echitabil” decât magistratul instructor. Și într-adevăr, în timp ce **juriul popular**, așa cum „funcționează” în sistemul juridic american, are un rol (doar) de anchetă (investigare), fiind lipsit de „**funcția de evaluare**” pe care îl are **magistratul instructor** din sistemele inchiuzitoriale, în particular, în cel francez.

Procurorii americani nu sunt obligați să prezinte probe favorabile acuzaților în fața juriului și, în consecință, jurații cunosc doar acele probe care încredințează inculpatul în urmărirea penală. Din contră (prin contrast), în **sistemul juridic inchiuzitorial francez**, judecătorul de instrucție având atât rolul de anchetator cât și cel de evaluator, este abalitat să folosească toate mijloacele legale care îi stau la dispoziție, pentru aflarea adevărului. Ca urmare, acesta are în evidență atât probele materiale care îi inculpă pe acuzat cât și cele care îi sunt favorabile și, în concluzie, le disculpă.

În sfârșit, numărul judecătorilor de instrucție s-a redus în Europa (în decursul timpului), dar în afară de Franța, mai există și alte state europene care, l-au păstrat în sistemul lor juridic, cum sunt: **Spania, Croația, Olanda, Belgia și Grecia. Elveția, Germania, Portugalia și Italia** au renunțat la acesta.

În principiu, țările care încă îl păstrează pe **magistratul instructor „independent”** (JI) în jurisdicțiile lor, consideră că în timpul anchetei și a evaluării probelor, acesta este (mult) mai obiectiv decât juriul popular, care poate fi manipulat mai ușor de opinia publică, de mass-media, etc.

APROFUNDAREA DOSARULUI

De foarte mult timp **CPF (Codul Penal de Procedura)** francez nu a fost reformat. De sute de ani el nu a suferit modificări esențiale.

Codul de instrucțiune criminală din 1808 de care încă suntem foarte „atașați” în secolul XXI, nu este altceva decât o „reactualizare” a **ordonanței criminale din 1670**, conform căreia, în procedura juridică penală **Juriul de Acuzare** este suprimat și înlocuit cu **JI** (Judecătorul de Instrucție), „moștenitor” al „**Locotentului Criminal**”, apoi, al „**Magistratului de Siguranță**”, un „**șacal**” (în adevăratul sens al cuvântului), angajat trup și suflet în slujba adevărului. Deși **magistrat independent (teoretic)**, având „**mâna liberă**” (în tot ceea ce întreprinde) pentru descoperirea adevărului și trimiterea celor vinovați în fața instanțelor judecătorești, **șacalul servește practic interesele Ministerului Public!**

De fapt, noul CP din **1 martie 1994** este o moștenire al **Codului Penal din 1791** (primul cod penal adoptat în timpul **Revoluției franceze**, între 25 septembrie–6 octombrie 1791 de către Adunarea Națională Legislativă, după adoptarea Constituției pe 3 septembrie și abrogat pe 1 ianuarie 1811) inspirat din principiile Marchizului de Gualdrasco & Villareggi **Cesare Beccaria Bonesana** (1738–1794, jurist, criminalist, filosof, economist și om de litere italian) și al **Codului Penal Imperial din 1810** (propus de către **Napoléon Bonaparte**, doptat pe 12 februarie, promulgat pe 3 iunie 1810, intrat în vigoare pe 1 ianuarie 1811 și abrogat pe 1 martie 1994).

Merită remarcat faptul că **acest nou cod imperial**⁹, reintroduce pedeapsa capitală (pedeapsa cu moartea), închisoarea pe viață și maracajul (tatuajul) pe umărul drept al condamnatului cu literele: **T** (la muncă silnică), **TP** (la muncă silnică pe viață) și **F** (pentru falsificatori) **abolite de Codul Penal din 1791**.

Elementul central al unui sistem juridic de tip inchizitorial, **JI** își alege **echipa sa de anchetatori** din rândul **funcționarilor Poliției Judiciare** (aparținând Ministerului de Interne) sau ai **militarilor Serviciului de Jandarmerie Judiciară** (aparținând Ministerului Apărării Naționale), în funcție de locul infractiunii, în metropole și orașe cu zonele lor metropolitane, respectiv, în zonele periurbane și ruale. Un „fals” judecător pentru că simultan dispune de **două funcții complet antagoniste** (dar și complementare!) cea de **investigație** pe de o parte și cea de **jurisdicție** pe de altă parte, **Șacalul „vânează” suspectul „no mercy”**, atacă (uzând de toate mijloacele sale legale dar și cele oficioase, aflate la limita legii) și nu-l iartă. Lipsit de indulgență, el este rareori „înțelegător” și nu „negociază”, dar nici nu-i scapă nimic din „ceea ce este omenesc”. Nu face compromisuri, iar pe avocatul apărării îl ține (foarte din scurt!) la „distanță” (mai ales de anchetă!), ca pe un ticălos–râios, făcându-l, practic, „sclavul” lui. La nevoie calcă peste cadavre în numele legii pentru descoperirea adevărului. Cu alte cuvinte, acest **magistrat–judecător de instrucție** (fără niciun superior pe cale ierarhică!) are, tot practic, puteri nelimitate! **Are competența (legală) de a acuza (inculpa)**, respectiv, de a **apăra (disculpa)**, simultan, pe cel **învinuit (acuzat)**! De a decide de soarta lui (pe perioada anchetei), de a-l cerceta în libertate (sub „sechestrul electronic”) sau încarcerat în detenție provizorie, în funcție de modul în care „vede” el pe cel acuzat (adică, dacă prezintă sau nu un pericol public/social), de probele incriminatorii pe care le are la dosar, de cazierul judiciar al acuzatului, de statutul său socio–profesional, etc., de ceea ce este bun (util) sau rău pentru el, de tot ceea ce este „necesar” și „suficient” pentru ca adevărul să triumfe și să fie cunoscut societății civile.

Modificări esențiale vor apărea după soluționarea câtorva dosare criminale de mare anvergură care vor zgudui cea de **a III-a Republică franceză** (4 septembrie 1870–10 iulie 1940), din rădăcini, printre care aș menționa conflictul social–politic **Dreyfus** (13 octombrie 1894–12 iulie 1906) în care căpitanul de artilerie Alfred Dreyfus (1859–1935, evreu de origine alsaciană, absolvent al prestigioasei și celebrei școli de înalte studii inginerești și militare

⁹ Ziarul „Poliția Capitalei-955”. Pedepsa capitală, Ghilotina–„mașină umană și democratică” a terorii

„Polytechnique”), victimă a unei mașinații judiciare, este acuzat, inculpat și condamnat la muncă silnică pe viață, pe nedrept, pentru spionaj în favoarea Imperiului German, în timpul Republicii a III-a respectiv, dosarul politico–financiar **Stavisky** (23 decembrie 1933 – 8 ianuarie 1934) în care **Serge Alexandre Stavisky** (1886–1934, excroc francez de origine rusă, împreună cu amanta sa Jane Darcy (Bloch, născută Dreyfus, fostă cântăreață în perioada la **Belle Époque**) sunt implicați într-o serie de infracțiuni delictuale și criminale (deturnare de fonduri, falsificare de cecuri bancare, vânzare de produse inexistente, jocuri de noroc clandestine, trafic de droguri cu Turcia, înșelăciune cu titluri de tresorerie, etc.) care vor declanșa o criză de stat, unul dintre cele mai mari scandaluri financiare în secolul trecut (XX). Însă, trebuie așteptată cea de a **V-a Republică franceză** (din 1958) instaurată de către generalul **Charles de Gaulle** (1890–1970, președintele Republicii între 1959-1969), pentru ca independența justiției față de puterea politică să înceapă să se afirme, mai ales, după crearea de către **Michel Debré** a **Școlii naționale de magistratură**, în care admiterea era supus unui concurs de admitere foarte dificil.

Pe 22 noiembrie 1978, în timpul guvernului **Raymond Barre** (cel de-al 14-lea guvern al celei de a V-a Republici franceze, între 5 aprilie 1978–21 mai 1981) are loc introducerea de către ministrul justiției Alain Peyrefitte (1925 – 1999, în funcție între 1977 – 1981) în sentințele penale a „**perioadei de siguranță**” asociată unei condamnări, ceea ce nu permite eliberarea condiționată a condamnatului înainte de efectuarea în detenție a acestei perioade (maximum 22 de ani de reclusiune criminală în cazul pedepsei de „**închisoare pe viață**” și minimum 18 ani, în principiu, dar în cazuri excepționale poate ajunge și la 30 de ani–pedeapsă maximă în executare, numită „**închisoare pe viață incompresibilă**” sau 2/3 din pedeapsă în caz de recidivă, în cazul sancțiunilor penale în executare). **Când perioada de siguranță nu este menționat explicită în sentința penală**, atunci, condamnatul este condiționabil, teoretic, după efectuarea primei jumătăți din pedeapsă (1/2, indiferent de vârstă), **din care sunt deductibile „grațiile” (bonusul) închisorii** (2 luni/an pentru bună purtare–3 luni, în primul an și alte 2 luni an/ în cazul în care condamnatul desfășoară o activitate lucrativă sau studiază și obține o diplomă de calificare profesională, de bacalaureat sau de studii superioare). Conform art. 712-7 din Codul de procedură penală, TAP (Tribunalul responsabil cu Amenajarea Pedepsei) poate reduce perioada de siguranță, parțial sau integral, în cazul în care condamnatul prezintă „**reale garanții de (re)integrare/(re)insertie socială.**”

Dacă pedeapsa capitală este abolită în 1981 de **Robert Badinter** (1928–2024) numit ministrul Justiției de către **François Mitterrand** (1919–1996, președintele Franței între 1981–1995) după ce este ales în funcția supremă a statului, **sancțiunile penale vor deveni mai severe**, în timpul guvernului **Eduard Balladur** (cel de al 24-lea guvern al celei de a V-a Republici franceze, între 29 martie 1993–11 mai 1995) în special, pentru infracțiuni comise contra minorilor, adică, majorarea **de la 20 de ani la 30 de ani de reclusiune criminală**, în cazul crimelor și de **la 5 ani la 10 ani de detenție criminală** pentru delict, după ce printr-o lege care datează din 3 ianuarie 1993 **procedura inchizitorială** este reformată acordând un rol mai important persoanelor urmărite penal și părții civile în raport cu „puterea” juridică a Ministerul public. Alte diferite reforme (nu foarte spectaculoase) au fost promulgate în legătură cu „**compoziția penală**” (art. 41-2 din CPP, introdus prin Legea n° 99-515 din 23 iunie 1999), care permite Procurorului Republicii să propună una sau mai multe sancțiuni penale unei persoane fizice care își recunoaște infracțiunile (delictele) comise, care pot fi acceptate sau nu de către acesta, „**condamnarea imediată**” (legea din 29 martie 2000, în principiu, în cazului „flagrantului delict”) care permite trimiterea inculpatului în fața instanței și condamnarea lui,

imediat după arestul preventiv de la sediul Poliției Judiciare (GAV–**Garde à vue**, 24h00, renouvabil cu încă 24h00–în cazuri de crimă de sânge, și până la 96h00 în cazurile cele mai grave, cum sunt atacurile teroriste în bandă organizată, contra siguranței naționale, etc.). O reformă de anvergură consituie Legea **Élisabeth Guigou** (n.1946, ministru al Justiției–PS, între 1997–2000), a „**prezumției de nevinovăție**”, în timpul **guvernului Lionel Jospin** (2 iunie 1997–6 mai 2002) al președinției lui **Jacques Chirac** (1932–2019, în funcție între 1995–2007) promulgată pe **15 iunie 2000** care modifică sensibil CPP și CP, în special, în ceea ce privește **detenția provizorie** (în timpul anchetei judiciare). Iată câteva dintre modificările (majore), cele „10 porunci” pe care le aduce Codului de procedură penală și Codului penal.

1. Crează **JLD (Judecătorul de Libertate & Detenție)** pentru protejarea invinutului (inculpatului) în fața **JI (Judecătorul de Instrucție)**, care în cadrul unei dezbateri în contradictoriu să se poată opune încarcerării abuzive (în detenție provizorie) a acestuia ordonată de către acesta din urmă
2. Reglementează **condițiile de încarcerare a „preveniților”** (cercetați penal în stare de arest) și întărește **prezumția de nevinovăție** a lor (Legea n° 2000-516), ceea ce are ca efect înlocuirea **Camerei de Acuzare** (creată prin art. 16 al Legii din 10 martie 1917) și a cărei decizie nu putea fi contestată cu **Camera de Instrucție** (de Instrumentare a dosarului) de pe lângă o Curte de Appel, care, în principiu, judecă recursuri contra deciziei JI sau JLD
3. Întărește **dreptul victimelor** și protejarea lor în toate fazele procedurii penale
4. Instaurează **recursul (apelul)** în cazul sancțiunii penale pronunțate (pentru infracțiuni criminale) de către **Curtea cu Jurați** (Juriul Popular), ceea ce până atunci era rezervată, strict, pentru sentințele pronunțate de către Curtea Corecțională (pentru delikte)
5. Reformează **eliberarea condiționată (sub control judiciar)** și **amenajarea pedepselor** (pentru deținuți–încarcerați cu sentința de condamnare rămasă definitivă) care în Franța în vigoare din 14 august 1885 și 26 martie 1891, conform Legilor **René Bérenger** (1830–1915, avocat, magistrat, criminalist și om politic
6. Crează **CSDP (Comisia de Supraveghere a Detenției Provizorii)** pe baza art. 72 din Legea Goigou, abrogată conform art. 4 al Legii ASAP (Accelerarea și Simplificarea Acțiunii Publice din 7 decembrie 2020)
7. Instaurează **CNRDP (Comisia Națională de Reparare a Detenției Provizorii)** în perioada anchetei judiciare (art. 70-71), dacă **inculpatul va fi achitat** sau „**relaxat**” (datorită unor probe insuficiente pentru condamnarea lui) la proces sau pe parcursul anchetei, are loc **încetarea urmării penale** contra acestuia, în cel mult 6 luni de la decizie (verdict)
8. Instaurează **posibilitatea contestării spitalizării fără consimțământ** a unui inculpat (care suferă de tulburări psihice–de diferite grade) în fața JLD
9. Instaurează reexaminarea unei decizii penale în urma unei decizii a **CEDO** prin intermediul **CRR (Curtea de Revizuire & Reexaminare)** de pe lângă Curtea de Casație, create cu acest scop
10. Instaurează audierea pealabilă a unui suspect (de o infracțiune) în cadrul unei „**informații judiciare**” înainte de inculparea lui într-un dosar penal (corecțional sau criminal)

O altă modificare importantă justiției franceze va fi adusă prin Legea n° 2008-174 **Rachida Dati** (n.1965, ministrul justiției–UMP între 2007–2009) din **25 februarie 2008** în timpul **guvernului François Fillon** al președinției lui **Nicolas Sarkozy** (n.1955, în funcție între 2007–2012) relativ la „**reținerea de siguranță**” (a unui condamnat care și-a ispășit

pedeapsa) și la „**iresponsabilitatea penală**” (în cazul unor tulburări psihice grave–schizofrenie, dedublare de personalitate, etc.).

Art. 706-53-13 al acestei legi introduce în **CPP** posibilitatea reținerii a unui fost deținut într-un centru socio–medico–judiciar de siguranță, chiar și după executarea integrală a pedepsei, în contextul în care acesta ar putea prezenta un pericol public datorită gradului ridicat de recidivă pe care îl prezintă datorită unor probleme grave de tulburări de personalitate cu care se confruntă. Legea prevede, în egală măsură, și o „**supraveghere de siguranță**” prevăzută în în modificarea adusă legii pe 10 martie 2010, în special celor condamnați pentru crime sexuale, prin **PSEM** (Plasarea sub Supraveghere Electronică Mobilă), care poate fi menținută și după expirarea supravegherii socio–medico–judiciară a lor.

Iată și principalele atribuții, ale Judecătorul de Instrucție (JI) pe care acesta le are încă din 1811 (cu mici „reactualizări” ne semnificative):

a) Utilizarea tuturor mijloacelor posibile (legale !) pentru a-l determina pe acuzat (învinuit, inculpat) să-și recunoască fapta (faptele).

b) Utilizarea detenției provizorii (preventive), ca un mijloc de instrucție (dar și de constrângere), exercitând astfel o puternică presiune psihologică asupra acuzatului cu scopul de a-l face pe acesta să-i facă mărturisiri (deatănuiri) legate de infracțiunea care îi este reproșată (sau infracțiunile care îi sunt reproșate).

c) Nici o presumpție de nevinovăție (practic), considerându-l pe acuzat întodeauna vinovat, până când cu anchetatorii săi ajunge la o concluzie contrară!

d) Confiscarea investigațiilor de către un „**jumătate–judecător**” și „**jumătate–polițist**”, sau în termeni juridici francezi, instrucțiune „à charge” et „à décharge” în ceea ce-l privește pe acuzat. **Secretul de instrucție fiind imposibil de păstrat**, pentru că este vorba de două fucții complet diferite și antagoniste: **jurisdicție** pe de o parte și **investigație** pe de altă parte.

e) Imposibilitatea acordării libertății sub control judiciar (în timpul derulării anchetei) contra unei cauțiuni, mai puțin în cazuri cu totul „**excepționale**”, cum ar fi, o **stare de sănătate** incompatibilă cu detenția, o **situație socio–profesională**, politică, etc., deosebită în raport cu faptele reproșate, pentru care pedeapsa prevăzută de lege este (foarte) mică.

Și atunci ne punem firesc și întrebarea: **de ce oare este necesar menținerea unui asemenea sistem juridic inchiizitorial în Franța secolului XXI?** Pentru că față de alte state care nu au cunoscut inchiiziția (statele anglo-saxone!) jurisdicția franceză rămâne ferm atașată „**religiei**” (**ideii**) **de mărturisire a faptei**, adică, ca inculpatul să-și mărturisească fapta! Aparent, acest sistem juridic „costă” mult mai puțin administrației (de stat), decât căutarea probelor judiciare incriminatorii împotriva lui! **Cu alte cuvinte, de ce să fie ameliorat un sistem juridic atât de „eficace !?”**, al cărui singură „calitate” pentru a asigura ordinea se bazează pe frica pe care el inspire?

În sfârșit, în cadrul justiției penale franceze existau până la **Legea n°2019-222 din 23 martie 2019** (intrată, oficial, în vigoare pe 1 ianuarie 2020), **două proceduri judiciare**. Este vorba de **Procedura Corecțională** (pentru delict–infracțiuni mai puțin grave: furt/jaf cu sau fără violență, cu sau fără asociere de răufăcatori, în bandă organizată, consum și trafic de droguri „ușoare”, prostituție–proxenetism, înșelăciune–escrocherie, hărțuire și agresiune sexuală, hărțuire morală, șantaj, fals și uz de fals, evaziune fiscală etc.) și **Procedura Criminală** (pentru crime–infracțiuni grave și foarte grave: trafic de droguri „dure”/de mare risc, în bandă organizată cu caracter național și internațional, viol, jafuri armate, falsificare și spălare de bani, evaziune fiscală în bandă organizată, crime de sânge–tentativă de omor și omor calificat, omor din culpă, asasinat, kidnapping–răpire și sechestrare de persoană, terorism, atentate la siguranța națională, delict și crime cu caracter militar etc.). În prezent, conform procedurii, procurorul republicii de pe lângă un **TJ (Tribunal Judiciar)** numește, în principiu, într-un **dosar corecțional**, un

judecător de instrucție, în schimb, într-un **dosar criminal**, în funcție de complexitatea lor, poate numi 2 sau chiar 3 judecători de instrucție. **Mandatul de arestare preventivă** (în detenție provizorie) într-un dosar corecțional și încarcerarea într-un **Maison d'arrêt** (Centru de Detenție Provizorie—create în 1791 de către prima Adunare Națională, astăzi, cca 116 pe întreg teritoriul național, dintr-un total de 194 de centre private de libertate dintre care 59 sunt centre penitenciare dispunând atât de cartiere de detenție provizorie, cât și de detenție sau centre de semi-libertate, în număr de 13) este de **maximum 4 luni** care poate fi prelungit cu încă ½ din 4 luni, **adică, cu 2 luni** în cazul în care inculpatul este „primar” (adică, fără cazier judiciar în **Buletritul B3**) și cu **4 luni** în cazul dacă este recidivist. În mod similar, mandatul de arestare într-un dosar criminal este de **maximum 12 luni**, care poate fi prelungit cu ½ dintr-un an dacă inculpatul este nu are cazier judiciar și cu încă un an în caz contrar.

Ordonanța din **20 octombrie 1810** este cea care prevede crearea unui centru de **detenție provizorie (maison d'arrêt)** în fiecare departament (județ) francez, care conform unui decret din **9 aprilie 1811** devine proprietatea departamentului. **Astăzi, aceste centre pot găzdui în afară de „preveniți”** (inculpați încarcerați într-un dosar penal în care ancheta este în derulare) și **„deținuți”** (condamnați definitiv la pedepse care nu depășesc 2 ani de închisoare) sau cei care în urma condamnării lor așteaptă transferul fie într-un **Centre de Détention** (Centru de detenție—pentru pedepse scurte, până în 10 ani de detenție criminală, în număr de 60) sau într-un **Maison Centrale** (Închisoare de Maximă Siguranță—pentru pedepse lungi de închisoare, reclusiune criminală, închisoare pe viață, în număr de 6). **La începutul secolului 20, toate departamentele vor avea câte un centru de detenție provizorie**, dar de atunci 4 dintre acestea au fost închise, cel din departamentul Gers (de la Auch în 1966), din departamentul Orne (de la Alençon închis pe 9 ianuarie 2010), din departamentul Lot (de la Cahors, deschis în 1970 și închis la sfârșitul lunii iunie 2012) și din departamentul Eure-et-Loir (de la Chartres, închis pe 12 octombrie 2014). Populația carcerală din aceste centre de detenție provizorie (vechi și vetuzte) a fost transferată în alte centre noi aflate în fiecare ăria, mai ales datorită noilor reguli europene impuse centrelor private de libertate (intrate în vigoare din 2011).

În principiu, **în Franța ar exista (cel puțin teoretic)** cca 5.500 de centre private libertate, din care pe lângă cele menționate există și cca 4.000 de localuri de **GAV (Garde à vue—**arest pentru audierea unui suspect, dintre care cca 3.600 al Jandarmeriei Naționale și 400 ale Poliției Naționale), 28 de Centre educative închise (zone de așteptare, porturi, aeroporturi), cca 100 de localuri de reținere administrativă și 25 de centre de reținere administrativă (pentru imigranți clandestini), dintre care 20 sunt gestionate de poliție și 5 de către jandarmerie, 138 de localuri de arest ale Armatei și în sfârșit, peste 1.000 de sectoare (servicii) de psihiatrie ale CH (centrelor spitalicești). Începând cu **1 ianuarie 2012**, Curțile cu Jurați trebuie să-și justifice deciziile pe o „**foaie de motivare**”—anexă a „**foii cu chestionare**” care este pusă la dispoziția juraților. În plus, începând din **2 martie 2018**, într-o decizie **QPC (Question Prioritaire de Constitutionnalité)**, Consiliul Constituțional solicită și motivarea pedepsei. Astfel, **legea de programare 2018-2022 și de reformă pentru justiție** din 23 martie 2019 pune accentul pe motivarea atât a culpabilității cât a pedepsei (în afară de câteva rare cazuri excepționale, particulare, conform **art.365-1**, modificat cu art. 63, actualizat, cu versiunea în vigoare din 26 iunie 2024 conform **Legii n°2024-582 din 24 iunie 2024—art. 10**). Aceasta a fost introdusă în dreptul francez cu ocazia revizuirii constituționale din 23 iulie 2008, la solicitarea președintelui Franței în exercițiu Nicolas Sarkozy, care a creat **art.61-1** al Constituției și modifică **art.62** înainte de-a intra în vigoare pe **1 martie 2010**. După această dată, **Consiliul Constituțional**, ia, în principiu, 75 de decizii QPC anual, iar cea a 1.000-a fost examinată anul trecut în cursul lunii iunie 2023, ceea ce reprezintă cca 80% dintre deciziile **Consiliului** care sunt supuse **QPC**.

(Re)amintesc aici faptul că în Franța **Curtea cu Jurați** (Juriul Popular) este o jurisdicție departamentală (județeană) care conform art.231 din CPP este competentă să judece **dosare criminale de mare anvergură**, adică **infrafracțiuni criminale grave** (omucideri, asasinat, kidnapping, violuri, jafuri armate, terorism, etc.), care sunt sancționabile penal începând de la 10 ani de detenție criminală (în practică de la 15 ani) la închisoare pe viață (cu o perioadă de siguranță de minimum 18 ani de reclusiune criminală). Însă, conform unei noi reforme judiciare, **începând cu luna septembrie a anului 2019**, în câteva departamente (județe franceze), crimele care sunt sancționabile penal cu o pedeapsă cuprinsă între 15–20 de ani de reclusiune criminală (fără recidivă) sunt judecate, experimental, de către **Curți Criminale** (fără jurați, compuse din **5 magistrați–judecători**), care datorită „eficacității” lor vor fi generalizate pe întregul teritoriu național începând cu 1 ianuarie 2023. Din contră, sentințele (verdictele) pronunțate de către acestea fac obiectul unui recurs (apel) în fața unei **Curți cu Jurați în Apel** (conform art. 231 până la 380-22, art.231–566 în vigoare din 31 iulie 2024).

Justiția criminală modernă este instaurată în timpul Revoluției franceze (5 mai 1789–9 noiembrie 1799) cu un „**tribunal criminal**” departamental (județean) compus din magistrați și un juriu criminal format din cetățeni, ceea ce, cel puțin atunci, este o inovare (inovație). Aceste **tribunalele criminale** devin „**Curți cu Jurați**” prin intermediul legii din 20 aprilie 1810. Până în 1942, funcțiile pe care îndeplinesc juriul popular (ales de pe listele electorale) și magistrații „profesioniști” sunt separate. **Juriul compus din 12 membri** (ca în SUA și Marea Britanie) decide doar în privința culpabilității, în timp ce cei 3 magistrații fixează (acordă) pedeapsa, ceea ce nu rareori dă naștere la o serie dedivergențe în cadrul completului de judecată (format din jurați și magistrați). Ca urmare, **Legea din 25 noiembrie 1941** (publicat în Jurnal Oficial din 12 decembrie) care va intra în vigoare pe **1 ianuarie 1942**) atribuie atât decizia în privința culpabilității inculpatului cât și sancțiunea penală acordată acestuia celor 12 membri ai juriului popular (ales de pe listele electorale prin tragere la sorți) care astăzi (fiind redus) este compus numai din **6 membri în Prima instanță și 9 în Apel**. Înainte de intrarea în vigoare a legii din 10 august 2011, din 1 ianuarie 2012, numărul juraților (plătiți, în principiu cu 8€/dosar) era 9 în Prima instanță și 12 în Apel.

Comentariul autorului

După cum am văzut, crearea **Curții Criminale** nu reprezintă un „**element nou**”, complet în cadrul **jurisdicției inchizitoriale franceze**, pentru că această Curte datează încă din timpul **Revoluției franceze**, diferența însă constă în faptul că începând cu **20 aprilie 1810**, acestea devin **Curți cu Jurați** (care judecă crime) în timp ce, cele create prin Legea n°2019-222 din **23 martie 2019** sunt Curți cu 5 magistrați (judecători, dintre care unul președinte), adică în genul **Curților Corecționale** (care judecă delictelor) cu doar de 3 magistrați (judecători, dintre care unul președinte), însă acestea judecă tot crime, dar de mai mică anvergură (tentativă de viol și viol, cu sau fără circumstanțe agravante, jafuri în bandă organizată, trafic de stupefiante de mare risc, falsificare de bani, ceea ce restrânge sensibil atribuțiile Curții cu Jurați de astăzi și numai pentru crimele de mare anvergură (tentativă de omor, omucidere, asasinat, atentate cu caracter terorist, atacuri și jafuri armate cu circumstanțe agravante, kidnapping cu circumstanțe agravante, trafic de stupefiante de mare risc în bandă organizată, acțiuni contra siguranței naționale, spionaj/intelligence etc.).

În jurisdicția franceză, **prin crime înțelegem infrafracțiuni de drept comun**, conform art. 131-1 din CP **care sunt sancționabile penal cu peste 10 ani de reclusiune criminală**, inclusiv, cu închisoare pe viață (cu o perioadă de siguranță, în principiu, între 18–22 de ani, dar în cazuri excepționale poate ajunge și la 30 de ani–pedeapsă maximă în executare). În general, infrafracțiunile penale desemnează acte (acțiuni) sau de comportament care sunt interzise conform

legilor în vigoare și se împart în 3 (mari) categorii: contravenții, delictе și crime. Astfel, există 4 jurisdicții penale care judecă persoane fizice și morale (juridice) : tribunalul de poliție (cu sediul în TJ, pentru contravenții), tribunalul corecțional (pentru delictе), tribunalul criminal (conform reformei, pentru „crime de mai mică anvergură”) și curtea cu jurați (pentru crime de „mare anvergură”).

- **Contravențiile** sunt infracțiunile cele mai puțin grave (în principiu, abaterile de la codul rutier, codul familiei, de la conviețuirea în societate, nerespectarea legii privind regimul armelor și muniției etc.) și sunt ierarhizate în 5 clase, în funcție de gravitatea lor, care nu pot fi sancționate cu închisoare, dar numai cu amendă, căreia se poate asocia și o măsură administrativă (suspendarea permisului de conducere, confiscarea armei etc.). Prescrierea contravenției are loc după un an de la comiterea faptei (faptelor), ceea înseamnă, practic, că după acest termen autorul contravenției nu mai poate fi urmărit penal. Ele sunt judecate de către un **Tribunalul de Poliție** (compus dintr-un judecător asistat de un grefier). Acestea nu sunt menționate decât în buletinul B1 al cazierului judiciar la care nu au acces decât organele judiciare și polițienești de anchetă.
- **Delictеle** sunt infracțiuni intermediare, mai grave decât contravențiile (furt/jaf, fraudă fiscală, însușire de bunuri necuvenite, agresiuni sexuale, hărțuire morală, tâlhărie, înșelăciune, escrocherie, proxenetism, prostituție, consum și trafic de droguri, etc.) care sunt sancționate penal începând cu o amendă (penală) de la 3.750€, până la 10 ani de detenție criminală (15 ani în caz de recidivă), cele mai grave. Și acestora pot fi asociate pot fi asociate măsuri socio-administrative (de natură medicală, control judiciar, confiscare de bunuri, anulare permis de conducere, muncă în interes general, interdicție de teritoriu etc.) și sunt judecate de către un **Tribunal Corecțional** (Curte Corecțională—compusă din 3 magistrați sau numai dintr-unul singur, în cazuri excepționale, dacă pedeapsa este mai mică de 5 ani). Sancțiunile penale pronunțate de către acesta sunt prescrise după 6 ani, dar în cazurile speciale (proxenetism sau agresiunea sexuală a unui minor, trafic de stupefiante etc.) termenul de prescriere a faptei poate fi prelungit. Acestea figurează în buletinul B2 al cazierului judiciar (la care au acces instituțiile publice, ministerele, administrația de stat etc.) numai dacă sunt egale sau superioare a 2 ani de închisoare cu executare, în caz contrar ele vor fi marcate doar în buletinul B3 al cazierului judiciar, singurul la care are acces titularul acestuia și societatea civilă (inclusiv, mediul privat).
- **Crimele** sunt infracțiunile cele mai grave (violul, jafuri/atacuri armate, kidnapping, falsificare de bani, evaziune fiscală de mare anvergură, trafic de stupefiante de mare risc în bandă organizată, omucidere, asasinat, terorism, atentate la siguranța națională, spionaj etc.) care sunt sancționate penal cu o pedeapsă cuprinsă între 10 ani de detenție criminală și 30 de ani de reținuere criminală (maximă în executare) sau cu închisoarea pe viață (cu o „perioadă de siguranță”—înainte de care condamnatul nu poate fi eliberat, în principiu, cuprinsă între 18–22 de ani de reținuere criminală, dar în cazuri excepționale poate ajunge și la 30 de ani, maximă în executare). Și acestora pot fi asociate o serie de măsuri administrative, printre care în afară de cele menționate deja pot adăuga despăgubirea părții civile, tratamente medicale, internarea într-un centru de reținuere judiciară (în special, în cazul condamnaților recidiviști pentru crime sexuale, pentru omucidere/asasinate etc.).

Crimele, înainte de reformă, erau judecate, în exclusivitate de către Curțile cu Jurați, în timp ce după noua lege (Legea n°2019-222 din 23 martie 2019, intrată în vigoare la 1 ianuarie

2020), acestea sunt judecate de către un **Tribunal Criminal** (Curte Criminală) departamental(ă)/județean(ă) compusă din 5 magistrați dacă, inculpatul este major nerecidivist și sancțiunea penală este cuprinsă între 15–20 de ani (viol, evaziune fiscală, trafic de stupefiante, omucidere/crimă de sânge din culpă, complicitate la atacuri/jafuri armate, terorism, spionaj etc.) și de către o **Curte cu Jurați (Juriu Popular)** compusă din 3 magistrați și 6 jurați (aleși de pe listele electorale prin tragere la sorți) în prima instanță și 9 în Apel, numai în cazul în care pedeapsa este cuprinsă între 20 de ani de reclusiune criminală și închisoarea pe viață (falsificare de bani, trafic de droguri de mare risc în bandă organizată, kidnapping și omucidere cu circumstanțe agravante, asasinat multiplu/crime de sânge, terorism, acte criminale contra siguranței naționale, spionaj etc.). Termenul de prescriere a crimelor este de 20 de ani, care este extinsă la 30 de ani în cazurile de terorism, falsificare de bani, trafic de stupefiante în bandă organizată, viol comis asupra unui minor etc.). În principiu, există două tipuri diferite de curți cu jurați: **Curte cu Jurați pentru minori** (cu vârsta peste 16 ani) și **Curte cu Jurați specială** (pentru trafic de stupefiante internațional în bandă organizată—art. 706-27 și următoarele, pentru proliferarea armelor de distrugere în masă —art. 706-167 și următoarele, terorism internațional—art. 706-25, pentru trădare, spionaj și contra siguranței naționale—art. 702, crime de drept comun comise de către militari—art. 698-7, crime militare—art. 698-6 și 698-7 și următoarele) creată în 1982 (după suprimarea Curții de siguranță a Statului) care este compusă din 7 magistrați ca „jurați” (în Prima instanță) ca și Curtea criminală și 9 magistrați în Apel.

Menționez aici faptul că un delict (infracțiune corecțională) comis în circumstanțe agravante poate deveni o infracțiune criminală (furt/jaf comis sub amențarea unei arme), iar anumite crime (comise în circumstanțe agravante), care trebuia judecate de către un tribunal criminal, pot fi judecate, după terminarea instrumentării dosarului de către o Curte cu Jurați. Sancțiunile criminale sunt înscrise în buletinul B3 al cazierului judiciar (și evident, și în celelate, B2 și B1). Din contră, se poate întâmpla și contrariul, adică un dosar instrumentat în procedura criminală, după încheierea anchetei să fie transferat pentru soluționare în fața unui tribunal corecțional.

În sfârșit, în pe 13 februarie 2004, **Dominique Perben** (n.1945, ministrul Justiției între 2002–2005) a anunțat crearea prin Legea n° 2004-204 din 9 martie 2004 a 8 **JIRS (Jurisdicții Interregionale Specializate)** care începând cu luna septembrie vor fi localizate la **Paris, Lyon, Marsilia, Lille, Bordeaux, Rennes și Nancy**, în Franța metropolitană (continentală) și la **Fort-de-France** în Franța peste mări (ultramarină), cu fiecare pol (mai puțin cel de la Paris) constituit dintr-un efectiv de 27 de persoane pentru fiecare **TGI** (Tribunal de Înalță Instanță, creată în 1958) devenit **TJ** (Tribunal Judiciar, începând cu 1 ianuarie 2020), printre care 1 vicepreședinte, 1 vicepreședinte de instrucție, 2 judecători de instrucție, 3 viceprocurori, 14 funcționari de greșier și 6 asistenți de specialitate. La Paris efectivul era stabilit la 42 de persoane (2 vicepreședinți, 2 vicepreședinți de instrucție, 4 judecători de instrucție, 6 viceprocurori, 28 funcționari de greșier—dintre care 18 greșieri). Anul trecut (în 2023) a fost creată încă o **JIRS** la **Toulouse**. Merită de remarcat aici faptul că TGI este „descendentul” **Tribunalului de District** (creat prin Legea n° 16 din 24 august 1790, care între 1810–1958, era cunoscut sub numele de Tribunal civil, Tribunal de circumscripție, Tribunal de primă instanță, iar pe 31 decembrie 2019 existau 173 TGI (dintre care 164 în Franța continentală, 2 în Corsica și 7 în departamentele ultramarine). În principiu, **JIRS au competență în judecarea unor infracțiuni complexe** legate de **crima în bandă organizată** (trafic de stupefiante, trafic de persoane, proxenetism cu circumstanțe agravante, extocare de fonduri cu circumstanțe agravante, falsificare de bani etc.) și de **delincvența financiară** (însușire de bunuri necuvenite, activitate lucrativă ilegală, fraude bancare, escrocherie la TVA, contrafacere, corupție, trafic de influență, favorizarea infractorului de către o persoană depozitară a autorității publice în sensul art.432-12 din codul penal—sancționată penal cu 5 ani de închisoare și cu o amendă de de 500.000€ etc.)

Revenind acum la **Curtea criminală**, pe 14 aprilie 2021, Ministrul Justiției **Eric Dupond-Moretti** este cel care a prezentat proiectul său legat de această nouă jurisdicție, care era deja în fază de experimentare încă din septembrie 2019, în **8 departamente metropolitane** (Ardennes, Calvados, Cher, Moselle, Seine-Maritime, Yvelines, l’Hérault și Pyrénées-Atlantiques) și **într-unul ultramarin** (La Réunion), fiind extinsă, ulterior și la alte **3 departamente metropolitane** (Isère, Haute-Garonne, Loire-Atlantique și Val-d’Oise) respectiv, la alte **2 ultramarine** (Guadeloupe, Guyane). După părerea mea, care m-am intersectat de multe ori cu **Eric Dupont-Moretti** în tribunale atunci când era avocat și în conflict cu Ministerul Public (de partea căruia se află din 6 iunie 2020 când a fost numit ministrul Justiției) crearea curții criminale este o „inovare” judiciară cu care cred că el (personal) a fost obligat (!) să fie de acord, și care „converge” din păcate, spre **dispariția Curții cu Jurați**, un proiect pe care și fostul președinte **Nicolas Sarkozy** (n.1955, în funcție între 2007–2012), a încercat să includă în reformele („păcatele”) sale în timpul mandatului său (din motive financiare), adică, către „corecționalizarea” infracțiunilor criminale. Pentru că o **Curte cu Jurați** (jurisdicție departamentală) costă de cca de 5 ori mult mai mult societății civile decât o **Curte criminală** (care judecă, în prezent, cca 60% din infracțiunile criminale), dar care reduce, considerabil șansele inculpatului să fie achitat în cazul în care este nevinovat, având în vedere, în primul rând, faptul că magistrații–judecători, sunt mult mai puțin influențabili decât jurații, iar în al doilea rând, sunt mult mai „atașați” instrucției (anchetei judecătorului de instrucției) decât declarațiilor de nevinovăție ale inculpatului. Chiar dacă în timpul experimentării, conform unor documente oficiale, ar rezulta că timpul pentru instrumentarea dosarului s-ar reduce sensibil și doar 21% dintre sentințe (verdicte) pronunțate de către tribunalele criminale ar fi fost contestate față 32% pronunțate de către curțile cu jurați. Concret, dintre cele **387 de dosare criminale** soluționate în **perioada experimentării (între 1919–2022)** de către tribunalele criminale, cca 12% au fost soluționate mai rapid, iar o zi de audiere cu Curtea cu Jurați costă de două mai mult decât cu Curtea Criminală.

În Franța, numai în **Saint-Pierre-et-Miquelon** (teritoriu francez ultramarin), Curtea cu Jurați și echivalentul său **tribunalul criminal**, este constituit din „**jurați în vârstă de cel puțin 23 de ani** știind să scrie și să citească în limba franceză (art.255 din CPP) **fără a se afla într-un conflict de interese cu statutul său** (art.257 din CPP)” (6 în Prima instanță și 9 în Apel, după intrarea în vigoare pe 1 ianuarie 2012, a legii din 10 august 2011, înainte de care numărul de jurați era 9 în Prima instanță și 12 în Apel). Pentru orice eventualitate, pentru a evita o disfuncțiune a justiției, o listă cu jurați suplimentari („rezerve”) este constituită (conform art. 296 din CPP) pentru înlocuirea juraților „**incompatibili**” sau „**absenți motivat**”. Jurații în vârstă de cel puțin 70 de ani pot solicita retragerea lor de pe lista oficială, dar și cei care a căror sănătate este „incompatibilă” cu statutul lor. În caz de „absență nemotivată”, juratul poate fi sancționat penal cu o amendă de de cel mult 3.750 €.

Restul juraților (prezenți) la proces primesc și o indemnizație jurnalieră (zilnică) în afară de cel de deplasare și de sejur (cazare și masă) și în plus, și „indemnizarea la locul de muncă” pe perioada procesului, care nu este suportată de către angajator. **Avocatul general (avocații generali), de pe lângă Curtea cu Jurați**, prezent (prezenți) la proces reprezintă **Ministerul Public**, adică „**acuzarea**”, într-o „dezbateră contradictorie” cu avocatul (avocații) inculpatului (inculpaților) care reprezintă „**apărarea**”. În ceea ce privește costurile procesului, este Statul francez care suportă cheltuielile legate de acesta (ancheta, experții, audierea martorilor etc.), dar și condamnatul are de plătit niște taxe fixe (31 € în fata Tribunalului de Poliție, 127 € în fata Tribunalului Corecțional, 527 € - în fața Curții cu Jurați, 169 € - în cazul unui Apel într-un dosar în materie corecțională sau de poliție, 211 € - în cazul unui recurs în fața Curții de Casație, indiferent că este vorba de un dosar penal de poliție, corecțional sau criminal).

În sfârșit, ca în orice fel de jurisdicție, și în cea franceză există **cazuri subiective de iresponsabilitate penală**, reactualizată printr-o lege a Camerei Criminale a Curții de Casație pe 14 aprilie 2021, **legat de asasinul lui Sarah Halimi** (N° dosar: 20-80.135/N° S 20-80.135 FS-P+I/N° 00404). În acest dosar criminal, este vorba de un asasinat antisemit (al lui **Sarah-Lucie Halimi/Attal**, o evreică ortodoxă, în vârstă de 65 de ani, medic, directoare a unei unități administrative pentru pensionari) comis pe 4 aprilie 2017 pe strada Vaucouleurs (în cartierul Belleville din sectorul 11-Paris), în care inculpatul **Kobili Traoré** (un musulman consumator/dependent de droguri-cannabis și hașiș, delincent-toxicoman, cu cca 20 de mențiuni/condamnări în cazieul său judiciar, în vârstă de 27 de ani), vecinul victimei, **este declarat iresponsabil penal** pe 19 decembrie 2019 de către **Curtea de Apel Paris**, după ce pe **17 iunie 2019** este trimis în fața Curții cu Jurați Paris.

După asasinat, cel de-al 2-lea district al Poliției Judiciare (2e DPJ) de Paris este însărcinată cu ancheta, sub comanda procurorului Republici de Paris François Molins, care o numește pe **Anne Ihuellou** judecător de instrucție pentru instrumentarea dosarului. Dar medicul-expert judiciar consideră că starea psihiatrică a învinutului este incompatibilă cu GAV (Garde à vue-arestul preventiv la sediul PJ pentru audiere), deci internarea lui într-o unitate spitalicească de profil (de dezintoxicare) este iminentă, ocazie cu care magistratul instructor solicită atât un examen psihiatric cât medico – psihologic, ale căror rezultate vor fi comunicate în cursul lunii iunie 2018, după ce pe 4 septembrie 2017, psihiatrul-expert Daniel Zagury susține în raportul său că Kobili Traoré suferă de „un delir persecutiv polimorf, cu tematică mistică și demonopatică”, care s-ar datora unei **BDA (Bouffée Délirante Aiguë)** o tulburare/dezordine psihotică acută sau tranzitorie cu posibilitatea de cronicizare.

Expertiza solicitată unei echipe compusă din 3 medici-psihiatri experți judiciari (dintre care unul a fost Paul Bensussan – celebru specialist în domeniul psihiatriei) pe 24 aprilie 2018 va fi finalizată și comunicată pe 11 iunie, iar conform acesteia „abolirea discernământului lui **Kobili Traoré**, în momentul comiterii faptei, ar fi o certitudine” ceea ce implică automat iresponsabilitatea sa penală în dosar. Cu toate că în momentul comiterii dramei **THC** (Tetrahidrocannabinolul – un compus lipofil, unul dintre numeroșii compuși canabinoizi care au fost identificați în planta de cannabis și principalul compus cu efect psihoactiv din produsul vegetal) avea doar „valori moderate”. Într-un asemenea context, în cursul lunii martie 2019 o altă expertiză este comandată de către judecătorul de instrucție, ale cărei rezultate, îndepărtează ideea posibilității de simulare a afecțiunii la inculpat și concluzionează BDA de origine exotoxică ceea ce va conduce la „abolirea discernământului inculpatului în momentul comiterii faptei”. Cu toate acestea, pe 1 iunie 2019, Parchetul de la Paris, îl trimite pe asasin în fața Curții cu Jurați Paris cu capul de acuzare „asasinat antisemit”.

Sesizarea Curții de Apel de către apărare (prin avocatul Muriel Ouaknine), după o audiență care a avut loc pe 27 noiembrie, aceasta confirmă în comunicatul său din 19 decembrie „**iresponsabilitatea penală a lui Kobili Traoré**” (conform art. 122-1 din CP) și ca urmare, imposibilitatea judecării acestuia. Din contră, aceasta reține „motivația antisemită” a criminalului și ordonă spitalizarea acestuia, rimp de 20 de ani, într-o instituție psihiatrică securizată. Astfel, „**cauzele subiective de iresponsabilitate penală**”, în urma acestui eveniment dramatic au fost „reactualizate”, care sunt menționate și în CP pot fi împărțite în 4 mari categorii: **demența** (sau lipsa de discernământ – rezultatul unor tulburări mintale grave, art. 122-1), **constrângerea** (fizică/morală imprevizibilă sau forța majoră, art. 122-2), **eroarea** (art 122-3) și **minoritatea** (dacă inculpatul are mai puțin de 13 ani – contra căruia nu pot fi puse decât măsuri educative, art.122-8). Însă, dacă acesta are între 13-16 ani, în cazul lui poate fi vorba numai de „**diminuarea responsabilității penale**” și nicidecum „**de iresponsabilitate penală**”, în

afară de măsuri educative, contra acestuia pot fi pronunțate și amenzi (maximum 7.500€ - jumătate din valoarea maximă) dar și pedepse cu închisoarea (maximum 20 de ani de reclusiune criminală pronunțată, astăzi, de către un **Tribunal Criminal** și nu o **Curte cu Jurați**). Peste vârsta de 16 ani, minorul poate beneficia de „diminuarea responsabilității penale”, doar în funcție de parametrii socio-judiciari specifice actului său infracțional. **Partea „pozitivă” a noii reforme constă în faptul că un minor nu va mai putea fi condamnat de către o Curte cu Jurați și nici la închisoare pe viață, indiferent de gravitatea fapei comise!**

Concluzie

După cum putem constata, noua reformă a justiției franceze, reduce, cert, costurile unui proces penal în fața unui **Tribunal Criminal** (în raport cu o **Curte cu Jurați**), dar după părerea mea, „**corecționalizează**” dosarul, ceea ce, practic, este nociv, atât justiției cât și inculpatului. Justiției, pentru că asociază completului de judecată a **Curții Corecționale** încă doi judecători, deci procedura juridică, practic, va fi corecțională și ca urmare, crima „diminuată” (minimizată) în raport cu gravitatea reală a acesteia. Inculpatului, pentru că reduce, tot practic, semnificativ șansele acestuia de a fi achitat sau pedepsit mai puțin sever, pentru că chiar dacă, teoretic, justiția franceză este imparțială, judecătorii sunt influențați mai puțin de realitatea din dosar (probele materiale mai mult sau mai puțin fiabile) decât membrii unui juriu popular și au încredere în rezultatele anchetei judecătorului de instrucție, chiar dacă acesta s-a înșelat sau a comis greșeli în instrumentarea dosarului. Fără să mai vorbim de cazul în care partea civilă (dar și societatea civilă) solicită un „vinovat” pentru a considera că „**s-a făcut dreptate**”. Și nu rareori acesta trebuie „creat” artificial. Pe scurt, pe de o parte, Curtea Criminală este o curte „intermediară”, un „tampon” între Curtea Corecțională și Curtea cu Jurați, care judecă infracțiunile crimele (mai puțin grave), cel puțin, practic, conform procedurii corecționale și nu criminale (rezervate, în exclusivitate crimelor grave), ceea ce și explică, de fapt, reducerea semnificativă a perioadei de instrumentare a dosarului. Pe de altă parte, pentru că aceasta pronunță „numai” sancțiuni penale cuprinse între 15–20 de recluziune criminală, asistăm tacit la o „**prelungire prin continuitate**” a sentințelor pronunțate de către curțile (tribunalele) corecționale maximum 10 ani de detenție criminală la 15 ani de reclusiune criminală. Fără să mai vorbim de faptul că există, cel puțin teoretic, o serie de dosare criminale, care aparent (în prima fază) țin de competența tribunalului criminal, pentru ca după încheierea instrumentării acestora, faptele să fie considerate de gravitate mare, deci să fie recalificate și să fie judecate de către o Curte cu Jurați și invers. Asemenea cazuri s-au întâmplat chiar și în trecut, legat de instrumentarea unui dosar penal în cele două proceduri judiciare, corecțională și criminală. Un exemplu concret este dosarul proxeneților români din Țara Loarei (Franța), în care dosarul a fost instrumentat, în procedura criminală (cu 3 judecători de instrucție) pentru ca ulterior, după terminarea anchetei, singurul judecător de instrucție rămas în dosar să trimită inculpații în fața Curții Corecționale și nu în fața Curții cu Jurați.

În sfârșit, putem presupune că sistemul judiciar (juridic) francez tradițional de tip inchizitorial cu Curte cu Jurați (care datează de sute de ani) „converge” către un sistem în care judecătorul de instrucție dispăre și va fi înlocuit cu un „procuror de caz” iar Curtea cu un complet de judecată, cum este cazul în majoritatea țărilor europene? Cred că da și numai din motive financiare, ceea ce, după părerea mea, prejudiciază considerabil inculpatul într-un dosar criminal mai puțin grav. Chiar dacă formatorii susțin că judecata ar fi mai „dreaptă” cu un complet de judecată compus din magistrați pentru că ei sunt mai puțin influențabili de inculpat și mass-media. La fel de interesantă este și compoziția completului de judecată în funcție instanțele judecătorești care intervin în soluționarea dosarelor civile (administrative) și penale. Numărul judecătorilor completului urmează un șir aritmetic cuprins termen 1 și rație 2. Astfel, tribunalul de poliție–1

judecător, tribunalul corecțional–3 judecători, tribunalul criminal–5 judecători, curtea cu jurați specială–7 judecători, curtea cu jurați „clasică”–9 „jurați” (dintre care 3 magistrați și 6 persoane alese prin tragere la sorți de pe listele electorale în vârstă de cel puțin 23 de ani). Numărul lor este impar pentru ca întotdeauna să fie posibilă o decizie clară cu „(1/2) +1” voturi ale membrilor completului de judecată. Iar așa cum putem constata, deși autoritățile judiciare franceze susțin că nu vor renunța la Curtea cu Jurați „clasică”, aceasta este deja „mărgintă” și „strangulată” (conform lemei „Jandarmilor” sau a „Cleștelui”) de curți numai cu judecători, în partea „inferioară” de Curtea Criminală (cu 5 judecători) și în partea „superioară” de Curtea cu Jurați specială (cu 7 judecători). Faptul că aceasta din urmă, care judecă cele mai grave dosare criminale (!) este compusă numai din magistrați și nu și din jurați „clasici”, dovedește întocmai că în acestea, deși sentința este pronunțată în numele poporului francez, acesta, ca o ironie a sorții, nu prea are nimic de spus. Într-un asemenea context putem presupune fără a comite erori că pasul următor este „lichidarea” curții cu jurați „clasice” pentru „simplificarea” structurii, iar dosarele criminale împărțite astăzi, practic, în 3 mari categorii : 1) mai puțin grave– judecate de către tribunal criminal (fără niciun jurat), 3) foarte grave–judecate de către curți cu jurați speciale (numai „jurați” magistrați), iar între cele două, sub formă de „plombă”, 2) grave–judecate de către curți cu jurați clasice (amestec de jurați și magistrați), toate, vor fi judecate de către o singură Curte, compusă numai din magistrați (fără jurați) al cărui număr rămâne de stabilit și poate depinde de gravitatea faptei (în funcție de categoria din care face parte).

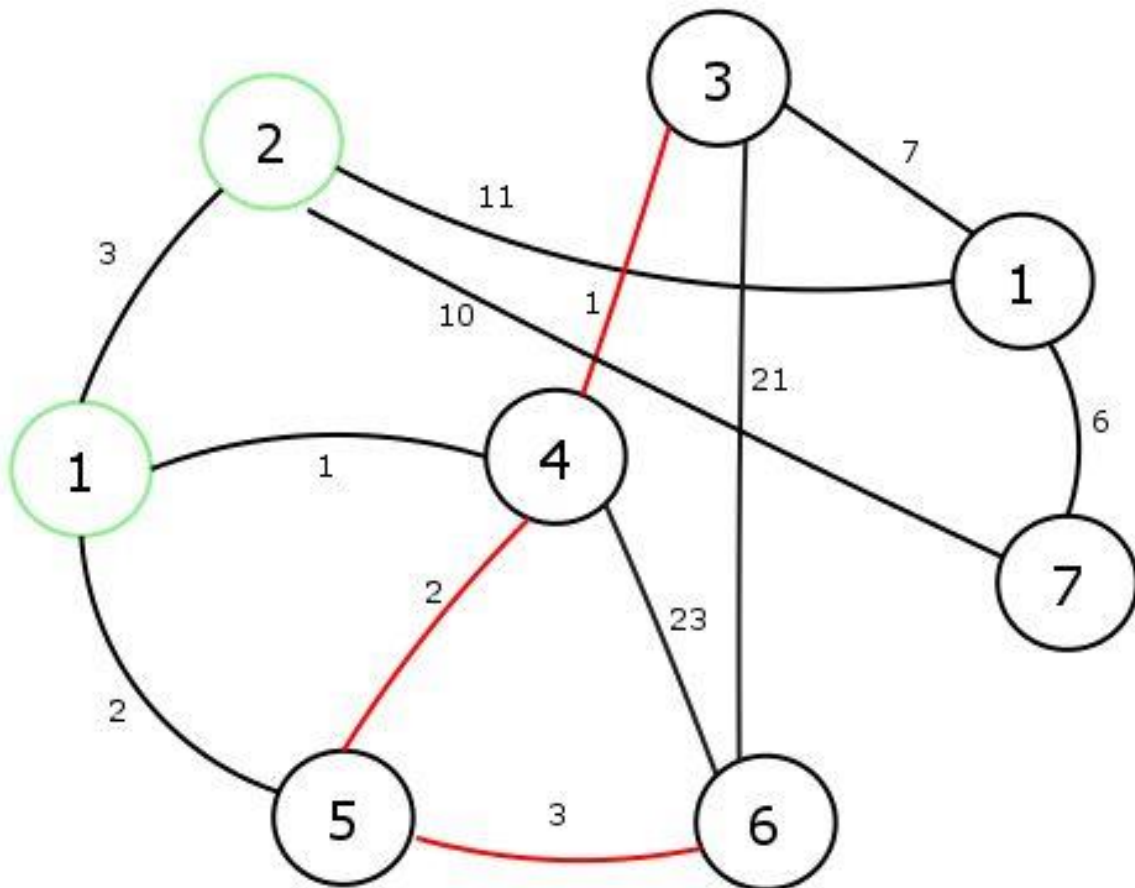
Anexa 1. Formalismul socio–matematic al unui dosar criminal

Orice dosar criminal este un spațiu socio–matematic, un sistem complex (închis) **topologic** (cu o structură de **spațiu liniar**), dinamic (variabil) într-un „**interval spațio–temporal**”, formalizat **Gödel (cu teoremele sale de incompletitudine)** în cadrul **TGS (Teoriei Generale a Sistemelor)** care este reprezentabil (structural) parametrizat (juridic) printr-un graf complex (stabil) (ne)orientat, complet. Spectrul matricei sale de adiacență (sub forma canonică–Jordan) furnizează informații asupra viciilor de procedură (dacă există) în dosar.

Un spectru vid corespunde unei instrumentări fără falie, ceea ce într-o mare majoritate de cazuri nu se întâmplă. Elementele (indivizii) acestui spațiu socio–matematic („**oameni matrice**”) sunt parametrizabili prin **CPG (Codul Personal Genetic)**, o sumă directă dintre **Codul Biogenetic** (ADN, invariant în timp) și **Codul Sociogenetic** [CSG, dinamic/varabil în timp și spațiu în funcție de grupurile (psiho)sociale și interacțiunile dintre acestea, descrise de o matrice de corelație reziduală] un operator care îl localizează pe individ prin intermediul propriei sale matrici cu o aproximație care converge în sens tare către „**adevărul istoric**” (în procesul în care este implicat). **Componentele matricei CSG sunt valorile de adevăr ale testelor sociometrice** (special concepute), descompusă în celule Jordan, asociată spațiului liniar independent al caracterelor (fizice, psihice, intelectuale, psihologice, sociale, etc.) specifice individului uman (IU). CSG permite evaluarea corectă a personalității subiectului și clasarea lui în grupele de **infractori „amatori”** (circumstanțiali) și **infractori „profesioniști”** (patologici).

Elaborarea unui model socio–matematic fiabil într-un dosar criminal este realizată de către o **echipă pluri-, inter și transdisciplinară de specialiști** (fizico–matematicieni modelişti, informaticieni softişti, psihologi, sociologi, psihosociologi, pedagogi, jurişti, anchetatori privați-II, psihiatri), iar pentru înțelegerea acestuia sunt suficiente cunoștințe elementare de matematici superioare (*algebră liniară și operatori liniari, algebră și analiză matricială, teoria distribuțiilor, teoria probabilităților și variabile aleatoare, teoria grafurilor, cercetări operaționale, teoria deciziei, teoria alegerii raționale, etc.*). Subliniez aici și faptul că

dosarele criminale complexe nici nu pot fi studiate „clasic”, numai de către magistrați, avocați sau auxiliari de justiție pentru aflarea sau restabilirea adevărului (istoric). Pentru combaterea (evitarea) erorilor judiciare sau revizuirea condamnărilor (proceselor) penale, acestea solicită, în exclusivitate, intervenția unor **echipe pluridisciplinare de profesioniști–experți judiciari** ai căror model conceput și implementat în dosarul criminal va fi substanțial îmbunătățit cu ajutorul metodelor și tehnicilor inteligenței artificiale (IA). Modelul a fost aplicat cu succes în dosarul de cvadruplu asasinat **Dany Leprince** (30 de ani) și este în studiu într-o serie de alte dosare criminale celebre (de mare anvergură), recunoscute „oficial” ca **erori judiciare „oficioase”**, nesoluționate (în care vinovatul nu a fost identificat), detaliate în **Jurnalul Bucureștiului** (ISSN L 2784–0115, publicație cultural– educațională și științifică cu caracter academic, recunoscută de către Misiunea Social–Economică a Francofoniei din Europa Centrală și de Est).

În ceea ce privește alte dosare criminale celebre la care am lucrat și am obținut rezultate remarcabile (mai ales, în calitate de atașat de presă al Poliției Capitalei și al Organizației pentru Apărare a Drepturilor Omului al Consiliului Economic și Social al Națiunilor Unite la Cartile cu Jurați ale tribunalelor judiciare franceze), în afară de **Dany Leprince** (Cvadruplu asasinat, 1994), pot menționa (cele mai celebre, cca 75): **01. Guillaume Seznec** (*Dispațiția lui Pierre Quéméneur, 1923*), **02. Mahmoud-Philippe El Shennawy** (*Jafuri armate, fără victime, 1972*), **03. Christian Ranucci** (*Kidnapping, crimă sexuală 1974*), **04. „Jaful secolului” de**

la banca Société Générale–Nisa (Albert Spaggiari, Jacques Cassandri, Guy Jean, 1976), **05. Jean–Maurice Agnelet** (Războiul cazinourilor de pe Coasta de Azur, dispariția lui Agnès Le Roux, 1977), **06. Cesare Battisti** (Asasinate politice, terorism de extremă stângă, 1978–1079), **07. Jacques Massié** (Masacrul de la Douronne, Serviciul de Acțiune Civică, 1981), **08. Asasinatele din Brabant** (Brabantul Valon, Belgia, 1982–1985), **09. Grégory–Gilbert Villemin** (Kidnapping, viol, asasinat – minor, 1984), **10. Joël Le Scouarnec** (Infrațiuni sexuale/viol cu circumstanțe agravante, 1986–2014), **11. Le gang des postiches** (Jafuri armate, crime de sânge, asasinarea jurnalistului Jean–Edern Hallier, 1981–1986), **12. Patrick Dils** (Dublu asasinat–minori, 1987), **13. Jean–Louis Calderon** (Asasinat, Revoluția Română, 1989), **14. Jaful secolului de UBS Geneva** (Jaf armat, Mafia Corsicană/Brise de Mer, 1990), **15. Omar Raddad** (Asasinat cu circumstanțe agravante, 1991), **16. Rida Daalouche** (Asasinat cu circumstanțe agravante, 1991), **17. Luc Tangore** (Crime sexuale, asasinate, 1983–1988), **18. Marc Dutroux–Bernard Weinstein** (dispariții, kidnapping, crime, crime sexuale 1995–1996), **19. Jozef Michalek–Francesco Benitez/Paco** (Legiunea străină–dispariții, crime sexuale asasinate în serie, 1997, 2004–2013), **20. Erick Crouzet** (Viol, 1998), **21. Claude Erignac–Yvan Colonna** (Asasinat politic, 1998–2022), **22. Traficul de carne contaminată cu ESB/Ruddy DeCock** (Encefalopatia Spongioformă Bovină, 1998–2000), **23. „Tamburul” franco–african** (Crime sexuale/violuri în RDC, comise de către militari 1998 – 2006), **24. Dignitas** (Sinucideri asiste în Elveția, 1998–2006), **25. „Loïc Sécher** (Viol asupra unui minor, 2000), **26. Corcorde F–BTSC Sierra Charlie** (Accident aviatic, 2000), **27. Atacurile teroriste islamiste din SUA** (2001), **28. Explozia turnurilor gemene de la AZF Toulouse** (Cea mai mare catastrofă industrială postbelică franceză, 2001), **29. Marc Machin** (Viol, asasinat, Podul Neully, 2001), **30. David Hotyat** (Cvintuplu asasinat, masacrul de la de la „Le Grand-Bornand”, 2003), **31. Michel Fourniret–Monique Olivier** (Dispariții, kidnapping, crime sexuale, asasinate 1987–2003), **32. Florence Cassez** (Kidnapping, Mexic, 2005), **33. Răpirea jurnaliștilor români** (Ovidiu Ohanesian, Sorin Mișcoci și Marie Jeanne Ion) și **francezi** (Florence Aubenat și Hussein Hanoun) în Irak (2005), **34. Outrau** (Pedocriminalitate în bandă organizată, 2005), **35. Medici teroriști** (Tauri teroriste islamiste în Marea Britanie, Australia, 2005–2007), **36. Kavala** (Grecia, accident grav, cauzătoare de moarte, 2006), **37. Roland Moreno** (Falsificare de de carduri bancare și documente administrative, 2006), **38. Jaful de diamante de la ABN Amro din AWDC** (Antwerp World Diamond Centre, 2007), **39. Madeleine–Beth McCann** (Dispariție, Praia da Luz în Portugalia, 2007), **40. Masacrul de la frontierele Uniunii Europene** (Imigrație clandestină, omucideri, Lmpedusa, Canare, Ceuta și Meliila–Maroc, 2007–2011), **41. Operațiunea Thalatine** (Terorism, kidnapping, Somalia, pe vasul de croazieră Ponant, 2008), **42. Bruce Chen Lee** („Lee Conexión”/„China Connexion. Escrocherie la asigurări auto, 2003 -2005), **43. Modelul european de asigurări auto** (2007), **44. Sindicatele de Poliție** (2008), **45. Bruno Cholet** (Jaf, viol, asasinat, 2008), **46. Gheorghe Curelariu** („Fântânarul din Suceava”, înșelăciune/escrocherie în construcții, 2009), **47. Dan Admamescu** (Înșelăciune/escrocherie la Astra Asigurari, 2009), **48. Jean-Hugues Matelly** (Fuziune Jandarmeria și Poliția națională franceză, 2008), **49. Matthieu Moulinas** (Minor, crime sexuale 2011), **50. Andrei Cristinel** (Jafuri în serie cu circumstanțe agravante în Bretania, 2011), **51. Violurile colective de la Mazan** (2011–2020), **52. Bercea Petre** (Proxeneții români din Țtara Loarei, 2007–2012), **53. Mohammed Merah** (terorism islamist, asasinate, 2012), **54. Saad Al Hilli** (Masacrul de la Chevaline–Doussard, 2012), **55. Nașterea sub X** (anonimat, 2013), **56. Masacrul de la Escuela Normal Rural Raúl Isidro Burgos din Ayotzinapa** (Asasinate cu caracter politic în masă, Mexic, 2014), **57. Adrian Iovan** (Accident aviatic, 2014), **58. ECPM** (Ensemble Contre la

Peine de Mort, condamnarea la moarte a românilor Marian–Laurențiu Peity, Ionuț–Alexandru Gologan, Daniel–Ionel Țurcan și a francezului Serge–Areski Atlaoui/2007-2014), **59. Charlie Hebdo & Hyper Cacher Center** (Atacuri teroriste islamiste, 7–9 ianuarie 2015), **60. Atacuri teroriste Paris** (13 noiembrie 2015), **61. Sid Ahmed Ghlam** (Atac terorist islamist cu asasinat, 2015), **62. Atacurile teroriste Bruxelles** (2016), **63. Joël Le Scouarnec** (Pedocriminalitate, crime sexuale, 2017), **64. Béla–Maximilam Tankó** (Crimă în bandă organizată, uzurpare de identitate, trafic ilegal de vehicule rutiere, samsari auto, 2022), **65. Philadelphia Experiment** (Experiment științific de teleportare, SUA, 1943–2011), **66. Michel Quesne** (Viol, 1999), **67. Estelle Mouzin** (Dispariție, viol, crimă sexuală, 2003), **68. Taoufik el-Amri** (Dispariție, asasinat, 2006), **69. Traficul de organe umane** (2003), **70. Pirații economiei de piață** (Fals, uz de fals, falsificare bancnote, 2009), **71. Abderrahim El-Jabri/Abdelkader Azzimani** (Asasinat, trafic de droguri, 1997), **72. Tranquility Bay** („World Wide Association of Specialty Programs and Schools”, 1997–2003), **73. Zacarias Moussaoui** (Atacurile teroriste din SUA, 2001), **74. Bilibid** (Închisoare, Manila, 2009), **75. Nahel Merzouk/Zyed Benna/Bouna Traoré** (revolte urbane Franța, 2005/2023). Desigur sunt și altele, mai puțin cunoscute publicului, dintre care unele au și o serie de conexiuni cu cele menționate mai sus.

Anexa 2. Metoda de investigare „psy-spy” și „Progreai”

Metoda de investigare „psy-spy” $\{[p-s](y)=ps(y)-sp(y)$ sub formă **matricial–operatorială** în cadrul afecțiunilor psihice grave, temporare și pasagere (cu precădere: schizofrenie, paranoia, bipolaritate, dedublare de personalitate, etc.) am elaborat-o în cadrul unui memoriu adresat Academiei de Științe Sociale și Politice (în 1981), prin intermediul reputatului și regretatului psiholog, **Acad. Prof. Paul Popescu-Neveanu**, care a și coordonat-o cu titlul: **„Psihosociologia matematică și plicațiile ei la studiul comportamentului deviant”**, pe care, ulterior, am avut ocazia să o îmbunătățesc (dezvolt), atât teoretic cât și empiric (practic), în cadrul unor investigații (laborioase) efectuate în mediul carceral francez (în anii 1990), după stabilirea mea definitivă în Franța (1988).

O altă metoda (empirică) a lui Jacques Landry, numită pe scurt **„Progreai”** (Processus général de recueil des entretiens, auditions et interrogatoires) care diferă foarte mult de un interogatoriu clasic, ar avea cca 80% de reușită pentru că anchetorii interacționează simultan, atât cu cel audiat (fiecare, cu probele lui materiale, inclusiv, cu rezultatele poliției științifice și tehnice, ale testelor psihologice, ale expertizei psihice, ale declarațiilor martorilor, etc.), cât și între ei, **în funcție de niște parametri psihosomatici intrinseci ai acestuia** (legăturile dintre psihic și corp, personalitate, parcursul vieții, motivațiile sale, etc.) și socio–economici, respectiv juridici, care permit clasificarea infracțiunii în declin sau crimă, în timp real, datorită **câmpului de interacțiune de tip socio–matematic** (introdus în lucrarea mea) generat de către anchetatori centrat pe el audiat.

Din punct de vedere matematic, cercetările mele conduc la o posibilă modelizare (cu mai multe variante, mai mult sau mai puțin fiabile) utilizând teoria grafurilor și cercetarea operațională. În principiu, **conform modelului meu aplicat la metoda „Progreai”**, anchetatorii se află plasați în vârfurile (nodurile) unui graf de ordinul n , complet (neorientat, simplu) și regulat de grad $(n-1)$, $K_n = K_n(N, M)$ complet cu n noduri (vârfuri) și un număr de muchii dat de numărul triunghiular $[n(n-1)/2]$, adică, suma primelor $(n-1)$ numere naturale. Toate grafurile complete sunt propriile lor clici maxime. Acestea sunt maximal conexe întrucât singurul separator (mulțime de noduri a cărei eliminare ar deconecta grafurile) este

mulțimea tuturor nodurilor. Graful complementar al unui graf complet este graful vid. Dacă muchiile unui graf complet primesc fiecare o orientare, rezultă un graf orientat numit graf turneu. (Numărul de cuplaje al grafurilor complete este dat de numerele telefonice 1, 1, 2, 4, 10, 26, 76, 232, 764, 2620, 9496, 35696, 140152, 568504, 2390480, 10349536, 46206736, ... Șirul A000085 la Enciclopedia electronică a șirurilor de numere întregi—OEIS).

O matrice de adiacență (matrice pătrată) este folosită pentru a reprezenta un graf finit, elementele acesteia indicând dacă perechea de noduri corespunzătoare sunt sau nu adiacente în graf. În cazul special al unui graf finit simplu, matricea de adiacență este o matrice (0,1) cu zerouri pe diagonală, în care numerele 0 și 1 corespund valorilor de adevăr ale propozițiilor implementate în testele sociometrice elaborate, „jordanizate”. Dacă graful este neorientat, atunci matricea de adiacență este simetrică. Relația dintre un graf și valorile proprii și vectorii proprii ale matricei sale de adiacență este studiată în teoria spectrală a grafurilor. Se face distincția între **matricea de adiacență** și **matricea de incidență** a unui graf, o altă reprezentare matricială ale cărei elemente indică dacă perechile nod–muchie sunt incidente sau nu.

În ceea ce îl privește pe suspect (audiat, interogat, inculpat) acesta se află plasat în centrul grafului care are o muchie comună cu fiecare dintre cei n anchetatori, deci gradul nodului în care se află va fi $\delta(v) = n$ (numărul de muchii incidente în acel nod). Construcția unor drumuri hamiltoniene (drum într-un graf neorientat sau orientat care trece prin fiecare nod o singură dată), permite determinarea unor cicluri hamiltoniene (drum hamiltonian care este un ciclu) probabilistice, care de altfel, vor genera și variantele diferite ale modelului. Determinarea existenței unui astfel de drum sau ciclu într-un graf este problema drumului hamiltonian, care este NP-completă (adică, este atât în NP cât și în NP-hard).

În sfârșit, **testul folosit în metoda empirică Jacques Landry** trebuie astfel conceput (modelizat matematic), încât parametri aleși să fie reprezentivi suspectului audiat (interogat), iar ciclul hamiltonian al grafului asociat acestuia să fie „minimal” pentru ca acesta să aibă timp „infini scurți” de reacție. N-ar fi exclus ca această metodă la care lucrez să fie mai eficace decât metoda „psy-spy”, matricial sub forma $\{[\mathbf{ps}(\mathbf{y})-\mathbf{sp}(\mathbf{y})]=[\mathbf{p}-\mathbf{s}]\mathbf{y}\}$ utilizată cu succes, în special în cazul unor subiecți, cu precădere, introvertiți (deci, puțin localizabili într-un spațiu psiho-social real), care constă, practic, plasarea unui „observator” (anchetator experimentat cu studii aprofundate în psihosociologie, comportament deviant) undercover (sub acoperire) în „full contact” cu subiectul de audiat (interogat) capabil să elaboreze un test psihosociologic fiabil, care să permită determinare cu o mare precizie a **CSG (Codul Socio-Genetic)** din care poate „fi extrasă” informația legată de comportamentul deviant (în particular, infracțional criminal) a acestuia.

Chiar dacă, **bipolaritatea, schizofrenia sau paranoia** (schizofrenia paranoidă—care au ca efect iresponsabilitatea penală) sunt absente (în general), acestea pot fi prezente (periodic și temporar) de manieră pasageră, ceea ce este dificil de stabilit și de evaluat (pentru validarea responsabilității penale). În plus, subiecții pot fi și victimele unei dedublări de personalitate, tot periodice, care se instaurează în anumite condiții specifice (care au marcat viața subiectului), sub anumite forme „degenerate” (neconvenționale) care pot avea un efect dezastruos pe plan social (într-un context bine definit), chiar iremediabil, dacă nu sunt diagnosticați la timp și nu sunt luate măsuri de supraveghere și remediere ale afecțiunilor lor în timp util.

Este de remarcat faptul că **metoda empirică a lui Jacques Landry** se bazează pe utilizarea poligrafului, iar acesta dirijează și o societate numită „**Polygraphie Jacques Landry Inc.**” care propune clientelei sale o gamă variată de servicii și de pregătire în omeniu investigațiilor (anchetelor). Format în cele mai „bune” școli de poligrafie din America de Nord, **Jacques Landry este specializat în audierea (interogatoriul) celor suspecți de crimă majoră** (de gradul 1 în SUA–(ultra)violente, antisociale, comise cu cruzime, premeditate cu meticulozitate, etc.). În cursul celor două decenii (de activitate) al a pus la punct o serie de programme de pregătire în tehnicile de audiere (interogare), în analizarea declarațiilor suspecților și în identificarea profilului criminalului. Formator până în 2010 la **Institutul Poliției din Québec**, ulterior a devenit profesor asociat la **Universitatea din Montreal (UQAM)**.

Anexa 3. Obiective Organization for the Defense Prisoners from the Diaspora (ODPD) Organizația pentru Apărarea Deținuților din Diaspora (OADD), lansată la cel de-al 35-lea Congres al Universității Apollonia din Iași (28 februarie – 1 martie, 2025)

1. **Consilierea psiho-socio-judiciară a preveniților** (inculpați–încarcerați în detenție provizorie) sau deținuților (condamnați) români, în **dosare criminale și/sau corecționale grave** (la limita dintre corecțional și criminal) în **Franța metropolitană** (europeană–inclusiv, Corsica) și **ultramarină** (DROM/Départements & Régions d'Outre–COM/Collectivités d'Outre-Mer, respectiv, în **spațiul francophon european** (Belgia franceză, Elveția franceză) sau **nord-african** (în particular, Magreb)
2. **Efectuarea de anchete private în cadrul dosarelor criminale și corecționale grave**, în paralel cu autoritățile judiciare din țara în care inculpatul român este deținut (încarcerat), pentru evitarea unor confuzii legate în (de) derularea evenimentelor, de traduceri neadecvate (necorespunzătoare sau greșit interpretate), respectiv, de respectarea drepturilor fundamentale al omului (conform Declarației Universale a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948 de la Paris)
3. **Asistarea juaridică (apărarea) la procesul din Prima instanță a preveniților români** în fața Tribunalului Criminal, respectiv, a Curților cu Jurați sau în **Apel** a celor **deja condamnați** (de către o Curte cu Jurați), și în fața Curții de Casație
4. **Asistarea juridică a condamnaților români în țările mai sus menționate în procesul (comlex) de revizuire a condamnării lor** în cazul unor (posibile) erori judiciare
5. **Consilierea și Asistarea juridică a celor condamnați definitiv în fața JAP** (Judecărul responsabil cu amenajarea pedepsei) și/sau **TAB** (Tribunalul responsabil cu amenajarea pedepsei) sau a celor „**eliberabili**” **condiționat** (sub control judiciar – sub sechestru electronic) și transferul lor în România
6. **Repatrierea în România, a condamnaților români în străinătate** (în țările menționate mai sus) conform **Convenției de transfer a condamnatilor** (cu sentința rămasă definitivă, în afara țărilor lor de origine (din **21 martie 1983 de la Strasbourg**)
7. **Recuperarea pensiei alimentare din străinătate** (de la cetățeni români sau străini) pentru cetățenii români (conform convenției din **20 iunie 1956 de la New York**)

Notă. Scindată din OADO (OADO-Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului–Națiunile Unite) și partener, deasemenea, **al grupului de presă format din „Jurnalul Bucureștiului”** (director și redactor șef prof. univ. dr. habil. **Thomas Csinta**, Cavaler al Ordinului Crucea de Aur a Drepturilor Omului a Comisiei Economice și Sociale a Națiunilor Unite, atașat de presă al OADO la **Curțile Criminale și cu Jurați** ale tribunalelor

judiciare franceze) și „**Patria Română**” (director G-ral (r) **Bartolomeu–Constantin Săvoiu**, Mare Maestru al MLNR1880, D.h.c. al Universității Apollonia), **propus de către OADO pentru marele Premiu ONU** (echivalentul Premiului Nobel pentru Drepturile Omului) în 2028, **OADD (ODPD) desfășoară anchete (investigații) criminale în colaborare** cu **SICI** (Serviciul de Investigații Criminale Internaționale) ale acestuia în sprijinul deținuților români încarcerați în Franța (metropolitană sau Dom-Tom), respectiv, spațiul geopolitic francofon (Belgia, Elveția, Magreb) în colaborare cu **autoritățile polițienești și judiciare**. În viitor, OADD (OADP) are în vedere extinderea sa (prin filialele sale) și în alte țări (și regiuni) ale lumii.

Bibliografie selectivă

1. Thomas Csinta, La Cour Criminelle (Le Tribunal Criminel) – la nouvelle réforme de la justice française. Noua reformă a Justiției franceze. Curtea Criminală (Tribunalul Criminal) – o „prelucire prin continuitate” a Curții Corecționale (printr-o „tranziție de fază”) – „aproape” o Curte cu Jurați dar fără jurați, „mărginită” de Curtea Corecțională și Curtea cu Jurați concepte fundamentale ale Jurisdicției franceze în care magistrații sunt „sclavii” unui șir aritmetic de numere întregi impare (pentru a evita orice îndoială favorabilă inculpatului), Jurnalul Bucureștiului
2. Thomas Csinta, Reforma Justiției franceze. „Corecționalizarea” infracțiunilor criminale și „criminalizarea” infracțiunilor corecționale prin intermediul Tribunalului Criminal – un generator de erori judiciare (oficiale și oficiale), Jurnalul săptămânal independent Patria Română

Bibliografie generală

Jurnalul Bucureștiului (publicație cultural–educațională și științifică franco–română, cu caracter academic, acreditată și promovată de Economic and commercial mission of La Francophonie in Central and Eastern Europe, ISSN L 2784–0115)